Beredskapshåndbok

for Lunner kommune

Beredskapshåndboka gir en oversikt over forventninger og lovkrav innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap. Håndboka gir også oversikt over hvilket overordnet grunnlag vi har for risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Vedlagt ligger maler som kan brukes i tjenestenes videre arbeid.

Innhold

1. Organisering 1
2. Planhierarki 4
3. Tjenestenes arbeid med beredskap 4
   3.1 Gjennomføre ROS og tiltak 5
   3.2 Beredskapsplan 6
   3.3 Øvelser og kompetanse 6
4. Lovkrav 7
   4.1 Overordnet 7
   4.2 Tjenesteområdenivå 8
      4.2.1 Helse og mestring 8
      4.2.2 Oppvekst 11
      4.2.3 Vei, Vann og Avløp (VVA) 13
      4.2.4 Arealforvaltning 16
      4.2.5 Eiendom 18
      4.2.6 Digitalisering og kommunikasjon 21
      4.2.7 NAV 23
5. Maler 24
6. Grunnlag 24

1. Organisering

Beredskap er definert som planlagte og forberedte tiltak som gjør oss i stand til å håndtere uønskede hendelser slik at konsekvensene blir minst mulig. Som kommune har Lunner kommune også et ansvar for samfunnssikkerhet, som er samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.

Arbeidsmiljørelatert HMS-arbeid er i utgangspunktet ikke en del av samfunnssikkerhetsarbeidet, men det er viktig å se områdene i sammenheng.

Dersom vi får en uønsket hendelse i Lunner kommune, kan den foregå på to nivåer. Det første og vanligste nivået er at en mindre uønsket hendelse skjer på eller i forbindelse med en arbeidsplass, og at hendelsen håndteres i ordinær tjeneste, eventuelt med noe støtte innenfor tjenesteområdet. Dette er gjerne hendelser som har høy sannsynlighet og lav konsekvens i risiko- og sårbarhetsanalysen.

Det andre nivået er dersom vi får en uønsket hendelse i eller som involverer Lunner kommune, som

- krever samordning på tvers av tjenester og/eller
- gir et stort informasjonsbehov internt og/eller eksternt og/eller
- krever kapasitet utover det tjenesten selv har

Da er det en hendelse der beredskapsledelsen skal involveres. Beredskapsledelsen vil da vurdere om hendelsen er av en slik karakter at kriseledelsen skal settes.

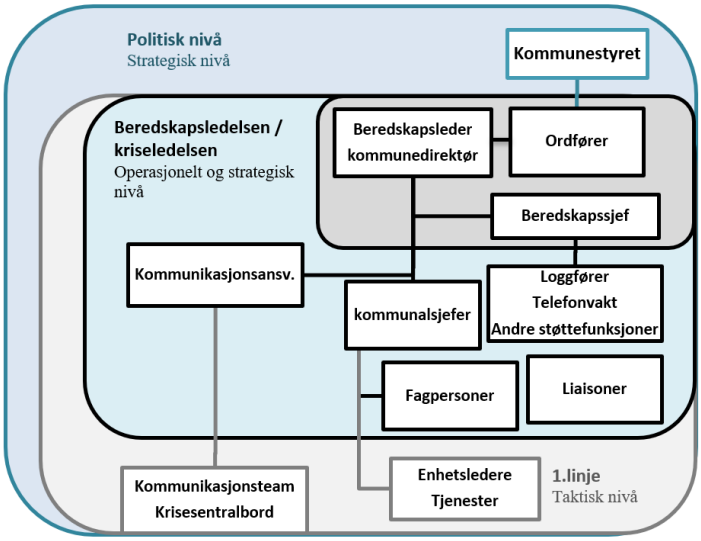

Beredskapsledelsens organisering

Mindre uønskede hendelser kan imidlertid få høyere konsekvens og behov for å involvere beredskapsledelsen dersom hendelsen får mye oppmerksomhet eller gir behov for informasjon til flere enn de direkte berørte. Er det usikkerhet rundt behovet for å kontakte beredskapsledelsen, skal den alltid kontaktes.

Under uønskede hendelser/kriser der det er satt krisestab/kriseledelse, vil informasjon fra kriseledelsen legges ut på intranett. Beskjeder og kommunikasjon følger ellers normal tjenestevei.

Til grunn for kriseledelsens håndtering av kriser og uønskede hendelser i Lunner kommune, ligger proaktiv stabsmetodikk. Metodikken baserer seg på å identifisere potensialet i situasjonen; stille seg spørsmålet – hva er det verste som kan skje?

Metoden lar kriseledelsen iverksette tiltak som tar høyde for det verst tenkelige. Det gir en proaktiv og robust håndtering av hendelsen. Det er tre viktige prinsipper for metoden:

Sikker-usikkerhets-prinsippet	Moderat overreaksjonsprinsippet	Første informasjons-prinsippet
• Er vi usikre på om det er nødvendig å varsle, mobilisere eller iverksette tiltak, er vi i realiteten sikre på at det er riktig å gjøre det.	• Vi skal alltid og så tidlig som mulig forsøke å mobilisere ressurser av et slikt omfang at vi er sikre på at vi har tilgjengelig overkapasitet på viktige ressurser, og vi skal alltid gjennomføre risikoreduserende tiltak selv om det ikke anses prekært på beslutningstidspunktet.	• Vi skal alltid forsøke å være de første som gir informasjon til media og andre interessenter om vår egen beredskapssituasjon, og den informasjonen som blir gitt skal være så konkret som mulig, også om informasjonen kan gi oss negativ publisitet.

Det er viktig at hele organisasjonen følger disse prinsippene, slik at de fungerer i praksis. Det vil si at du skal:

- varsle om du er usikker
- bidra til tidlig mobilisering
- bidra til rask og tidlig informasjon som er koordinert med kriseledelsen/kommunikasjonsansvarlig

2. Planhierarki

Innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap er det planer på tre nivåer i Lunner kommune.

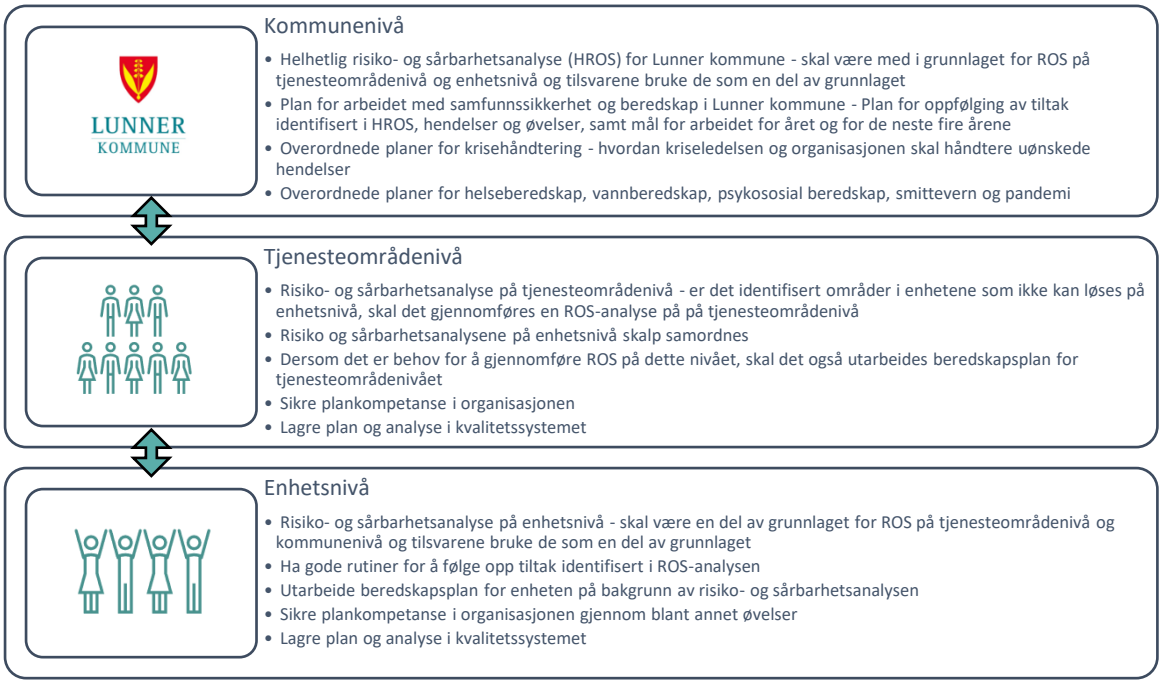

Noen planer/rapporter, som helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, overordnet beredskapsplan og pandemiplan, er planer som gjelder for hele kommunen. I tillegg er det noen tjenesteområder som har planer som gjelder overordnet for tjenesteområdet. Og hver enhet skal ha planer for sin enhet.

3. Tjenestenes arbeid med beredskap

Lov og forskrift gir litt ulike spesifiseringer om hva som må være på plass i den enkelte enhet. Forskrift om kommunal beredskapsplikt er imidlertid tydelig på at vi skal kjenne til organisasjonens evne til å opprettholde tjenestene dersom en uønsket hendelse skjer. Det er derfor viktig at hver enhet kjenner til sin evne til å møte ulike typer uønskede hendelser, slik at konsekvensreduserende og sannsynlighetsreduserende tiltak kan settes inn.

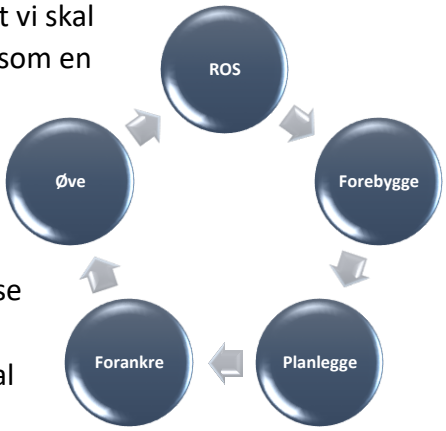

Alle tjenester skal derfor gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyse og gjøre tiltak ut fra resultatene av den. På bakgrunn av dette arbeidet skal det utarbeides en beredskapsplan for tjenesten (mal ligger vedlagt), som sier noe om hvordan enheten skal håndtere ulike typer uønskede hendelser.

Det er deretter viktig at planens innhold er kjent i enheten, slik at det faktisk ageres i henhold til planen ved en uønsket hendelse. Derfor er det viktig med forankring og øvelser.

ROS	Forebygge	Planlegge	Forankre	Øve
For alle enheter skal det gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) – revisjon minimum annethvert år, ellers ved behov/endringer som påvirker tjenesten, sannsynlighet og/eller konsekvens	Oppfølging av tiltak identifisert i ROS, eller i evaluering av øvelser eller hendelser	Beredskapsplan for hver enhet basert på ROS for tjenesten – skal være koordinert med overordnede planer og planer innenfor samme tjenesteområde.	Opplæring og informasjon om innholdet i beredskapsplan	Beredskapsplanen skal øves, slik at alle vet hva de skal gjøre dersom en uønsket hendelse skulle skje. Øvelser skal evalueres.

Under gjennomgås de ulike kravene. I punkt 5 vil du finne oversikt over hvilke maler for gjennomføring som ligger vedlagt.

3.1 Gjennomføre ROS og tiltak

Hver enhet skal gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyse for relevante områder for sin enhet, og gjøre tiltak på bakgrunn av denne. Det skal imidlertid som et minimum gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyse for følgende (i parentes står forslag til hva som kan være relevant å ha med, men det vil variere mellom de ulike tjenestene):

- Brann i bygget (evakuering)
- Pandemi/epidemi (stort sykdomsfravær, smittevern)
- Atomhendelser (innemelding, flytting av pasienter i forkant, jod-distribusjon)
- Ekstremvær (transport, fravær, flytting av pasienter i forkant)
- Strømbrudd (varme, lys, datasystemer, låssystemer, flytting av pasienter, bil-lading)
- Transporthendelser (ulykker, ufremkommelighet, personskade)
- Pågående livstruende vold (PLIVO)
- Datasikkerhet og/eller GDPR (Datasystemer nede, sensitiv informasjon på avveie)
- Helse, miljø og sikkerhet (HMS – se egne maler i kvalitetssystemet)
- Andre relevante områder for tjenesten (hva kan skje hos oss av uønskede hendelser?)

De fleste av tjenesteområdene våre har følgende krav til innholdet i ROS etter *Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §3*:

- Oversikt over hendelser som kan føre til ekstraordinære belastninger for tjenesten.
- ROS skal ta utgangspunkt i og tilpasses tjenestens art og omfang.
- ROS skal alltid omfatte tjenesten, tjenestens ansvarsområde og lokale forhold som innvirker på tjenestens sårbarhet.
- Forutsetningene risiko- og sårbarhetsanalysen bygger på skal dokumenteres.

I risiko- og sårbarhetsanalysen identifiseres ulike risikoreduserende tiltak. Dette kan være tiltak som reduserer sannsynligheten for eller konsekvensene av en uønsket hendelse. Enhetene skal ha en rutine for oppfølging av disse tiltakene, slik at vi gjør det vi kan for å

redusere risiko. Samtidig vil det alltid være en vurdering av kost/nytte. Slike vurderinger skal dokumenteres i tiltaksoversikten.

3.2 Beredskapsplan

Alle enheter skal ha en beredskapsplan. For noen tjenesteområder vil det være formålstjenlig å også ha en overordnet plan for hvordan tjenesteområdet sammen skal jobbe for å håndtere enkelte hendelser. Det er krav til at planene samordnes.

Det er viktig at beredskapsplanene utarbeides på en slik måte at de er til nytte for enheten i møte med uønskede hendelser. De fleste av våre tjenesteområder må oppfylle kravene i *Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 4*:

> *«Beredskapsplanene skal omfatte prosedyrer for ressursdisponering og omlegging av drift som sikrer nødvendig tjenesteytelse ved:*
>
> *a. interne og eksterne hendelser som vesentlig reduserer virksomhetens evne til å yte varer og tjenester.*
>
> *b. eksterne hendelser som vil innebære en ekstraordinær belastning på virksomheten og som kan kreve en generell omstilling av den ordinære driften for å kunne øke kapasiteten.*
>
> *Beredskapsplanen skal bygge på planforutsetninger fra departementet, overordnet virksomhet, eier, eller fra virksomhet som er ansvarlig for samordning av beredskapsplaner.»*

Enhetene skal også utarbeide rutiner for evakuering.

For alle kommunale bygg skal det utpekes en stedlig brannvernleder, med stedfortreder, som følger opp kap. 3 i forskrift om brannforebygging for bygningen og deltar på opplæring. For større bygg, eller der enheten består av flere bygninger, bør brannvernleder etablere en gruppe som sammen har dette ansvaret. Alternativt kan det etableres rutiner for hvem som tar ansvaret (eks. en av de som er til stede tar rollen ved å ta på seg brannvernvesten). Brannbøkene til Lunner kommunes bygninger finnes i Facilit.

3.3 Øvelser og kompetanse

Forskriften gir også krav til å øve, slik at personell som er tiltenkt oppgaver i beredskapsplanen er øvet og har nødvendig beskyttelsesutstyr og kompetanse. For at planen skal ha en verdi, må den være kjent blant de som kan bli involvert i en hendelseshåndtering, samt at de som får en rolle i håndteringen har øvd på denne rollen. Enheten skal ha en plan for øvelser, og øve minimum årlig. Øvelsene kan være diskusjons-/skrivebordsøvelser eller spilløvelser (se vedlagte maler). Det er viktig at øvelsene og eventuelle hendelser evalueres, slik at kompetanse og tiltak fra hendelsen tas med i det videre forbedringsarbeidet (se vedlagte mal). Rapport fra hendelser oversendes beredskapssjefen.

4. Lovkrav

En rekke lover og forskrifter omhandler samfunnssikkerhet og beredskap. Under vil vi først se på det som gjelder for hele kommunen, før vi ser på kravene innenfor de ulike fagområdene i det kommunale ansvarsområdet.

4.1 Overordnet

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivil beskyttelse og sivilforsvar (Sivilbeskyttelsesloven) og forskrift om kommunal beredskapsplikt er noen av lovene som sier noe om kommunenes overordnede beredskapsansvar. I tillegg kan kommunen ved en sikkerhetspolitisk krise eller væpnet konflikt, få oppgaver/tiltak fra statsforvalter eller sentrale myndigheter som må integreres i overordnet beredskapsplan. Ved krig eller når krig truer skal kommunedirektør tilse at det utarbeides en liste over personer med kritisk fagkompetanse som skal søkes fritatt fra tjeneste etter Forsvarslovens § 32.

Sivilbeskyttelsesloven sier blant annet at:

- Kommunene plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe, og vurdere sannsynligheten minst hvert fjerde år, eller ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet
- Resultatet av ROSen skal beskrives i en rapport (Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse)
- ROSen skal ligge til grunn i utarbeidelse av planer etter plan og bygningsloven
- ROSen skal ligge til grunn i utarbeidelse av beredskapsplan som revideres minimum årlig (forskriften sier noe om innholdet i beredskapsplanen)

Forskrift om kommunal beredskapsplikt utdyper mer hva som forventes av kommunene:

- Kommunen skal ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet.
- Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.
- Kommunens ansvar gjelder både som myndighet innenfor kommunens geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører.
- Beredskapsplanen skal øves annet hvert år, sammen med andre kommuner og samarbeidsaktører, øvelsene skal evalueres og risiko- og sårbarhetsanalysene oppdateres ved behov etter evalueringen.
- Kommunen skal ha et system for opplæring som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner.
- Kommunen skal kunne dokumentere skriftlig at forskriftens krav er oppfylt.

For at kravene som nevnes over skal kunne oppfylles på en systematisk og helhetlig måte og samtidig ha en god kvalitet, må det gjøres et arbeid i tjenestene slik at alle i organisasjonen vet hva de skal gjøre ved en krise, og at kunnskapsgrunnlaget på overordnet nivå er tilstrekkelig.

4.2 Tjenesteområdenivå

I en kommune er det en rekke fagområder, som i tillegg har ulike spesifikke krav innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap.

4.2.1 Helse og mestring

Helse og mestring er et av områdene som har flest krav til seg innenfor beredskapsområdet. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover gjelder for helse og omsorgsområdet:

- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven) - Lovdata
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) - Lovdata
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) - Lovdata
- Lov om vern mot smittsomme sykdommer [smittevernloven] - Lovdata
- Lov om strålevern og bruk av stråling [strålevernloven] - Kapittel IV. Planlegging av uhells- og ulykkeshåndtering. Beredskap - Lovdata
- Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) - Lovdata
- Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap - Lovdata
- Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften) - Lovdata
- Forskrift om Meldingssystem for smittsomme sykdommer (MSIS-forskriften) - Lovdata
- Forskrift om brannforebygging - Lovdata

Dette er lovkravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Utarbeide en beredskapsplan for Helsemessig og sosial beredskap	Vedtas av kommunestyret. Beredskapsplanleggingen skal gjøre tjenestene i stand til å tilby nødvendige tjenester under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid. Overordnet plan	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap	Kommuneoverlege
Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser	Innhold defineres under denne håndbokens punkt 4. Enhetsledere og kommunalsjef må se analysene i sammenheng.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §3	Avdelingsleder på tjenestestedsnivå. Kommunalsjef og enhetsledere på tjenesteområdenivå.
Gjennomføre tiltak identifisert i ROS	Avdekket risiko og sårbarhet reduseres gjennom forebyggende og skadebegrensende tiltak. Beredskapsplaner skal sikre en	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3	Avdelingsleder Enhetsleder

	tilstrekkelig produksjon av tjenester ved mulige hendelser knyttet til avdekket risiko og sårbarhet i samsvar med § 4 til § 9.		
Utarbeide beredskapsplan for tjenesten	Beredskapsplanleggingen skal gjøre tjenestene i stand til å tilby nødvendige tjenester under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §§ 1, 3 og 4	Avdelingsleder Enhetsleder
Utarbeide en oversikt over helsetilstanden i befolkningen	Inkl. påvirkningsfaktorer, utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn	Folkehelseloven § 5	Folkehelsekoordinator
Gjennomføre en ROS-analyse av faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på befolkningens helse	ROSen skal legges til grunn for sin beredskapsplanlegging, jf. helseberedskapsloven § 2-2.	Folkehelseloven § 5	Kommuneoverlege
Utarbeide en beredskapsplan for Miljørettet helsevern	Inkl. tjenester andre leverer	Helseberedskapsloven § 2-2 Folkehelseloven kap. 3	Kommuneoverlege
Utarbeide og samordne beredskapsplaner	Kommunen skal samordne sine beredskapsplaner	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 6	Enhetsledere og kommunalsjef
Øve	Personell som er tiltenkt oppgaver i beredskapsplanen skal være øvet og ha nødvendig beskyttelsesutstyr og kompetanse.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 7	Avdelingsleder Enhetsleder
Forsyningssikkerhet	Virksomheten skal sørge for å ha tilfredsstillende sikkerhet for forsyning av viktig materiell, utstyr og legemidler.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 8	Ansvarlig for innkjøp Avdelingsleder
Registrering av personell	Virksomheten skal ha oversikt over personell som kan beordres etter helseberedskapsloven § 4-1, jf. § 1-4 første punktum. Oversikten skal omfatte personell som er mobiliseringsdisponert i Forsvaret og i Sivilforsvaret. Virksomheten skal sørge for å ha nødvendig personell til disposisjon i tilfelle krise, katastrofe og krig.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 9 Helseberedskapsloven kap.4	Avdelingsleder
Koordinert og hensiktsmessig innsats i de ulike tjenestene i den akuttmedisinske	Se til at innholdet i disse tjenestene er samordnet med de øvrige nødetatene,	Akuttmedisinforskriften § 4	Kommuneoverlege

kjeden med det regionale helseforetaket	hovedredningssentralene og andre myndigheter.		
Arbeidsplikt	Ansatte har arbeidsplikt dersom Norge er i krig, eller krig truer, eller under kriser og katastrofer dersom departement eller kongen beslutter dette.	Helseberedskapsloven Kapittel 4	Den enkelte medarbeider. Avdelingsleder skal gjøre medarbeidere kjent med dette.
Folkehelsetiltak	Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelse-utfordringer, jf. § 5. Eks. tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom.	Folkehelseloven § 7	Folkehelsekoordinator i samarbeid med tjenestene.
Smittevernplan og smittevernrutiner	Overordnet plan	Lov om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven) § 7-1 tredje ledd	Kommuneoverlege Avdelingsleder/enhetsleder skal påse at det er rutiner for og opplæring i smittevern
Pandemiplan	Overordnet plan	Smittevernloven § 7-2	Kommuneoverlege Avdelingsleder/enhetsleder skal påse at planen er kjent
Rutiner for evakuering av bygg	Enhetene skal ha rutiner for evakuering og redning ved brann	Forskrift om brannforebygging § 12 b	Avdelingsleder
Brannsikker bruk av bygg	Brannbok i Facilit Paragrafene gjelder sikker bruk av bygg, herunder åpne rømningsveier, unngå unødig risiko for brann, informere eiendom om skader, forfall el som kan påvirke sikkerhet mot brann. Dokumentasjonspliktig.	Forskrift om brannforebygging § 11	Avdelingsleder
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c	Avdelingsleder/enhetsleder/kommunalsjef

uønskede hendelser (eksempelvis evakuering – sted/transport)	aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Næringsberedskapsloven § 11	

4.2.2 Oppvekst

Oppvekstområdet er underlagt enkelte spesifikke lover og forskrifter, og er i tillegg underlagt folkehelseloven og helseberedskapsloven. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover/forskrifter gjelder for oppvekstområdet:

- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) - Lovdata
- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata
- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven) - Lovdata
- Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) - Lovdata
- Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap - Lovdata
- Forskrift om brannforebygging - Lovdata

Andre nyttige lenker:

- revidert-styringsdok-sikkerhet_godkjent.pdf (regjeringen.no)
- Utsendelse av rundskriv - beredskap i skoler og barnehager (regjeringen.no)

Dette er lovkravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Planer og rutiner for å forebygge og håndtere skader, ulykker, overgrep og andre alvorlige hendelser.	Rutinene skal være kjent for virksomhetens ansatte, barn og elever.	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 14	Enhetsleder/rektor/styrer
Opplæring i og kunnskap om hvordan førstehjelp ytes.	Virksomhetens ansatte, barn og elever skal være kjent med hvor førstehjelps- og sikkerhetsutstyret er plassert og skal ha tilpasset opplæring i bruk av utstyret	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 14	Enhetsleder/rektor/styrer
Virksomheten skal ha førstehjelpsutstyr og annet sikkerhetsutstyr for håndtering av ulykkes- og faresituasjoner.	Virksomhetens ansatte, barn og elever skal være kjent med hvor førstehjelps- og sikkerhetsutstyret er plassert og skal ha	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 14	Enhetsleder/rektor/styrer

	tilpasset opplæring i bruk av utstyret. Utstyret skal være forsvarlig plassert.		
Iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer.	Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som utdanning, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom.	Folkehelselovens § 7	Enhetsleder/rektor/styrer
Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)	Innhold defineres under denne håndbokens punkt 4. Enhetsleder/rektor/styrer og kommunalsjef må se analysene i sammenheng.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §3	Enhetsleder/rektor/styrer på tjenestestedsnivå. Kommunalsjef og enhetsledere/rektorer /styrere på tjenesteområdenivå.
Gjennomføre tiltak identifisert i ROS	Avdekket risiko og sårbarhet reduseres gjennom forebyggende og skadebegrensende tiltak. Beredskapsplaner skal sikre en tilstrekkelig produksjon av tjenester ved mulige hendelser knyttet til avdekket risiko og sårbarhet i samsvar med § 4 til § 9.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3	Enhetsleder/rektor/styrer
Utarbeide beredskapsplan for tjenesten	Beredskapsplanleggingen skal gjøre tjenestene i stand til å tilby nødvendige tjenester under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid. Planen skal også inneholde plan for smittebegrensning jf. Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger §13	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §§ 1, 3 og 4	Enhetsleder/styrer/rektor

Rutine for evakuering av bygg	Enhetene skal ha rutiner for evakuering og redning ved brann	Forskrift om brannforebygging § 12 b	Enhetsleder/styrer/rektor
Brannsikker bruk av bygg	Brannbok i Facilit Paragrafene gjelder sikker bruk av bygg, herunder åpne rømningsveier, unngå unødig risiko for brann, informere eiendom om skader, forfall el som kan påvirke sikkerhet mot brann. Dokumentasjonspliktig.	Forskrift om brannforebygging kap.3	Enhetsleder/styrer/rektor
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved uønskede hendelser (eksempelvis evakuering – sted/transport)	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c Næringsberedskapsloven § 11	Kommunalsjef

4.2.3 Vei, Vann og Avløp (VVA)

VVA er underlagt enkelte spesifikke lover og forskrifter, og er i tillegg underlagt folkehelseloven og helseberedskapsloven, hovedsakelig som vannleverandør. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover gjelder for VVA:

- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) - Lovdata
- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven) - Lovdata
- Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) - Lovdata
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) - Lovdata
- Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap - Lovdata
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) - Lovdata
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) - Lovdata
- Forskrift om brannforebygging - Lovdata

Dette er kravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Arbeidsplikt	Ansatte har arbeidsplikt dersom Norge er i krig, eller krig truer, eller under kriser og katastrofer dersom	Helseberedskapsloven Kapittel 4	Den enkelte medarbeider. Enhetsleder skal gjøre medarbeidere kjent med dette.

	departement eller kongen beslutter dette.		
Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser	Innhold defineres under denne håndbokens punkt 4.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3	Enhetsleder på tjenestestedsnivå.
Gjennomføre tiltak identifisert i ROS	Avdekket risiko og sårbarhet reduseres gjennom forebyggende og skadebegrensende tiltak. Beredskapsplaner skal sikre en tilstrekkelig produksjon av tjenester ved mulige hendelser knyttet til avdekket risiko og sårbarhet i samsvar med § 4 til § 9.	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3 Drikkevannsforskriften § 6	Enhetsleder
Utarbeide beredskapsplan for tjenesten	Beredskapsplanleggingen skal gjøre tjenestene i stand til å levere nødvendige tjenester under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid	Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap §§ 1, 3 og 4 og drikkevannsforskriften §§ 11 (beredskapsplan for vannverk) og 9 (Leveringssikkerhet)	Enhetsleder
Internkontroll	Vannverkseieren skal etablere internkontroll ved vannforsyningssystemet, og sikre at denne følges opp	Drikkevannsforskriften § 7	Enhetsleder
Forebyggende sikring	Vannverkseieren skal sikre at vannbehandlingsanlegget og alle relevante deler av distribusjonssystemet er tilstrekkelig fysisk sikret, og at alle styringssystemer er tilstrekkelig sikret mot uautorisert tilgang og bruk.	Drikkevannsforskriften § 10	Enhetsleder
Plan for beredskapsøvelser	Vannverkseier skal utarbeide en plan for beredskapsøvelser, og sikre at denne er oppdatert og følges.	Drikkevannsforskriften § 11	Enhetsleder
Beskyttelsestiltak	Vannverkseieren skal sikre at drikkevannet beskyttes mot forurensning.	Drikkevannsforskriften §§ 12 og 15	Enhetsleder
Opplæring	Alle ansatte innenfor Vann skal være kjent med	Drikkevannsforskriften § 8	Enhetsleder

	helsemessig trygt drikkevann §5, forebyggende sikring § 10 og beredskapsplan § 11		
Leveringssikkerhet	Vannforsyningssystemet skal være utstyrt og dimensjonert samt ha driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid. Nødvann til drikke og personlig hygiene skal kunne leveres uten bruk av det ordinære distribusjonssystemet.	Drikkevannsforskriften § 9	Enhetsleder
Rutine for evakuering av bygg	Enhetene skal ha rutiner for evakuering og redning ved brann	Forskrift om brannforebygging § 12 b	Enhetsleder
Slokkevann	Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann. I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at brann og redning disponerer passende tankbil. I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkling er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.	Forskrift om brannforebygging § 21	Enhetsleder
Leverandørklarering	Det er krav om leverandørklarering for leverandører som har elektronisk tilgang fra sine egne informasjonssystemer eller lokaler til objekter eller infrastruktur klassifisert KRITISK eller MEGET KRITISK	Sikkerhetsloven § 9-3 Virksomhetssikkerhetsforskriften § 83	Enhetsleder
Brannsikker bruk av bygg	Brannbok i Facilit	Forskrift om brannforebygging § 11	Enhetsleder

	Paragrafene gjelder sikker bruk av bygg, herunder åpne rømningsveier, unngå unødig risiko for brann, informere eiendom om skader, forfall el som kan påvirke sikkerhet mot brann. Dokumentasjonspliktig.		
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved uønskede hendelser	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c Næringsberedskapsloven § 11	Enhetsleder

4.2.4 Arealforvaltning

Arealforvaltningen er underlagt lover om plan, bygg og forurensing. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover gjelder spesielt for Lunner kommune som planmyndighet:

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) - Lovdata
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) - Lovdata
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften) - Lovdata
- Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning - Lovdata
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) - Lovdata
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) - Lovdata
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) - Lovdata
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 (regjeringen.no)

Dette er de viktigste kravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Hensyn til drikkevann i plan	Kommunen skal ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt	Drikkevannsforskriften § 26 Folkehelseloven kap. 2 Sivilbeskyttelsesloven kap. 5 Plan- og bygningsloven	Enhetsleder

	når den gir tillatelser etter relevant regelverk. Kommunen skal vurdere behovet for restriksjoner for å beskytte råvannskilder og vanntilsigsområder. Dette gjelder også i forbindelse med planarbeid etter plan- og bygningsloven.		
Oppgaver og hensyn i planlegging	Kommunen skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.	Plan- og bygningsloven § 3-1 h	Enhetsleder
Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse	Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6.	Plan- og bygningsloven § 4-3.	Enhetsleder
Miljørisikoanalyse	Kommunen skal kartlegge aktuelle kilder til mindre tilfeller av akutt forurensning og ha en detaljert, prioritert og kartfestet oversikt over miljøverdier og sårbare naturområder i kommunen. Miljørisikoanalysen og de dimensjonerende scenarioene skal ligge til grunn for beredskapsanalysen etter § 5 som gjennomføres av brann og redning.	Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning § 4	Enhetsleder
Fremme brannsikkerhet	Kommunen skal fremme brannsikkerhet gjennom kommunale og regionale	Forskrift om brannforebygging § 19	Enhetsleder

	planleggings- og beslutningsprosesser. Det er dokumentasjonsplikt på dette jf. § 22		
Brannsikker bruk av bygg	Brannbok i Facilit Paragrafene gjelder sikker bruk av bygg, herunder åpne rømningsveier, unngå unødig risiko for brann, informere eiendom om skader, forfall el som kan påvirke sikkerhet mot brann. Dokumentasjonspliktig.	Forskrift om brannforebygging § 11	Enhetsleder
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved uønskede hendelser	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c Næringsberedskapsloven § 11	Enhetsleder

4.2.5 Eiendom

Eiendom er underlagt flere lover og forskrifter som i hovedsak omhandler andre fagområder. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover gjelder for eiendom:

- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) - Lovdata
- Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) - Lovdata
- Forskrift om tilfluktsrom - Lovdata
- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata
- Forskrift om kommunal beredskapsplikt - Lovdata
- Forskrift om brannforebygging - Lovdata

Dette er de viktigste kravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Vedlikeholdsplan	Kommunen skal ha en oppdatert og langsiktig vedlikeholdsplan som sikrer at lokaler og uteområder	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 16	Enhetsleder

	vedlikeholdes på en helsemessig tilfredsstillende måte.		
Helsemessig tilfredsstillende inneklima	Inneklimaet, herunder temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet, lukt, stråling og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer, skal være helsemessig tilfredsstillende.	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 6	Enhetsleder
Kunnskap og informasjon om brannsikkerhet i byggverk	Eieren av et byggverk skal kjenne kravene til brannsikkerhet som gjelder for byggverket, samt kunnskap om bygg, installasjoner og utstyr som skal oppdage eller begrense konsekvensene av brann.	Forskrift om brannforebygging § 4	Enhetsleder
Informasjon til brukere av bygget	Eieren skal gjøre den som har rett til å bruke byggverket kjent med kravene som gjelder for bruken av byggverket, og med alle egenskapene ved byggverket som har betydning for brannsikkerheten. Er det flere som har rett til å bruke byggverket, skal eieren sikre at all bruk samordnes på en måte som bidrar til å forebygge brann.	Forskrift om brannforebygging § 4	Enhetsleder
Kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og sikkerhetsinnretninger	Eieren av et byggverk skal sørge for at bygningsdeler, installasjoner og utstyr i byggverket som skal oppdage brann eller begrense konsekvensene av brann, blir kontrollert og vedlikeholdt slik at de fungerer som forutsatt.	Forskrift om brannforebygging § 5	Enhetsleder
Brannalarmanlegg	Sørge for at byggverkene har brannalarmanlegg eller et tilstrekkelig antall røykvarslere.	Forskrift om brannforebygging § 7	Enhetsleder
Systematisk sikkerhetsarbeid	Det skal fastsettes mål og iverksettes planer og tiltak for å sikre byggverket mot brann. Inkl. rutiner som sikrer at kravene følges, rutiner	Forskrift om brannforebygging § 9	Enhetsleder

	for å avdekke og rette feil og mangler Det systematiske sikkerhetsarbeidet skal være tilpasset byggverkets størrelse, kompleksitet, bruk og risiko.		
Lokaler for sivilforsvaret	- Stille rom og kommunal grunn til rådighet ved innsats eller til utdannings- og øvingsformål for Kommunen plikter å tillate forandringer av de rom som stilles til rådighet, - Stille kommunal grunn til rådighet for bygging av sivilforsvarsanlegg, - Sørge for innkvartering, bespisning og annen bistand til Sivilforsvaret når dette er nødvendig, - Ivareta oppgaver i forbindelse med lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell, jf. § 13, - Lagre og vedlikeholde sivilforsvarets materiell. - Med mindre annet er særskilt bestemt i eller i medhold av loven, er kommunen ansvarlig for kostnader som påløper etter denne bestemmelsen.	Sivilbeskyttelsesloven §§ 12 og 13	Enhetsleder
Plikt til å holde tilfluktsrom i forsvarlig stand	Eier av tilfluktsrom plikter å vedlikeholde tilfluktsrom. Regelmessig sørge for at tilfluktsrommenes verneevne ikke forringes. Utbedre og skifte defekte eller slitte komponenter. Tilfluktsrom kan i fredstid utnyttes til andre formål hvis rommets verneevne ikke reduseres og rommet	Sivilbeskyttelsesloven § 21 Forskrift om tilfluktsrom §§ 31 og 34	Enhetsleder

	raskt kan klargjøres som tilfluktsrom ved behov. Bygningsmessige endringer som kan ha innvirkning på tilfluktsrommets verneevne skal forelegges Sivilforsvarets myndigheter for godkjenning før tiltaket iverksettes.		
Vedlikeholdsplan	Kommunen skal ha en oppdatert og langsiktig vedlikeholdsplan som sikrer at lokaler og uteområder vedlikeholdes på en helsemessig tilfredsstillende måte.	Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 16	Enhetsleder
Fysiske krav til arbeidsmiljø	Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrsmessige forhold, inneklima, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.	Arbeidsmiljøloven § 4-4	Enhetsleder
Systematisk sikkerhetsarbeid	Rutiner for kompetanseformidling, bruk av bygg etc. Dokumentasjonspliktig.	Forskrift om brannforebygging § 12 (utenom b som enhetene har ansvar for selv)	Enhetsleder
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved uønskede hendelser	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c Næringsberedskapsloven § 11	Enhetsleder

4.2.6 Digitalisering og kommunikasjon

Digitalisering og kommunikasjon er underlagt flere lover og forskrifter. Under følger en oversikt over relevante lover og forskrifter (med lenker til teksten i lovdata) etterfulgt av en opplisting av lovkravene på området.

Følgende lover gjelder for digitalisering og kommunikasjon:

- Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) - Lovdata
- Forskrift om virksomheters arbeid med forebyggende sikkerhet (virksomhetsikkerhetsforskriften) - Lovdata
- Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven) - Lovdata

Dette er de viktigste kravene:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Forebyggende sikkerhetsarbeid	Forebyggende sikkerhetsarbeid skal være en del av virksomhetens styringssystem. Sikkerhetstilstanden i virksomheten skal regelmessig kontrolleres.	Sikkerhetsloven § 4-1 første ledd	Enhetsleder innenfor sine områder
Opplæring risiko- og sikkerhetsforståelse	Virksomheten skal sørge for at ansatte, leverandører og oppdragstakere har tilstrekkelig risiko- og sikkerhetsforståelse.	Sikkerhetsloven § 4-1 annet ledd	Enhetsleder innenfor sine områder
Risikovurdering	Virksomheten skal regelmessig gjennomføre vurdering av risiko. Vurderingen skal danne grunnlag for iverksetting av forebyggende sikkerhetstiltak. Virksomheten skal som del av vurderingen kartlegge hvilke virksomheter den er avhengig av for å fungere som den skal. Vurderingen skal gjennomgås jevnlig og om nødvendig revideres. Det er krav til dokumentasjon av risiko-vurdering og gjennomførte og planlagte tiltak	Sikkerhetsloven §§ 4-2 og 4-4	Enhetsleder innenfor sine områder
Øve sikkerhet	Kommunen har plikt til å gjennomføre øvelser for å vurdere effekten av iverksatte sikkerhetstiltak.	Sikkerhetsloven § 4-3	Enhetsleder innenfor sine områder

Sikkerhetsklarering	En ansatt ved arkivet skal ha sikkerhetsklarering for behandling av informasjon med sikkerhetsgradering HEMMELIG	Sikkerhetsloven §§ 8-2 og 5-3	Enhetsleder (Kommunedirektør skal gjennomføre klareringssamtale)
Behandling av gradert informasjon	Dersom kommunen mottar gradert informasjon, skal denne lagres etter forskriftens kap. 6.	Virksomhetssikkerhetsforskriften kap. 6	Enhetsleder
Leverandørklarering	Det er krav om leverandørklarering for leverandører som har elektronisk tilgang fra sine egne informasjonssystemer eller lokaler til objekter eller infrastruktur klassifisert KRITISK eller MEGET KRITISK	Sikkerhetsloven § 9-3 Virksomhetssikkerhetsforskriften § 83	Enhetsleder
Oversikt over egne ressurser og ressurser som er tilgjengelig hos andre aktører ved uønskede hendelser	I dette inngår det å inngå/revidere beredskapsavtaler med lokale aktører om bistand ved uønskede hendelser. Avtaler med frivillige organisasjoner ligger til beredskapssjef.	Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 c Næringsberedskapsloven § 11	Enhetsleder

4.2.7 NAV

NAV/sosialtjenester er et interkommunalt samarbeid med Gran kommune som vertskommune. I oppfølgingen av vertskommunesamarbeidet skal det sikres at følgende lovkrav oppfylles:

Krav	Kommentar	Lovtekst	Ansvarlig
Utarbeide en sosialberedskapsplan	Sosialberedskapsplanen skal samordnes med kommunens øvrige beredskapsplaner. Kommunen skal gi nødvendig hjelp under ulykker eller andre akutte situasjoner.	Sosialtjenesteloven § 16	Kommunalsjef Strategi og utvikling

5. Maler

- ROS inkl. tiltaksoppfølging
- Beredskapsplan enhetsnivå
- Øvelsesplanlegging – skrivebordsøvelse og dreiebok spilløvelse
- Øvelsesevaluering
- Råd PLIVO
- Skriv til skoler og barnehager om jodtabletter
- Rutine for kontinuitetsplanlegging
- Evakueringplan

6. Grunnlag

- Helhetlig Risiko- og sårbarhetsanalyse
- Overordnet beredskapsplan
- Plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap
- Overordnet helseberedskapsplan
- Smittevernplan
- Pandemiplan
- Lovdata